

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

Банкам України
Асоціація “Незалежна асоціація
банків України”
Асоціація українських банків
Асоціації ринків фінансових
послуг (згідно з переліком)

Про операції підконтрольних осіб

Національний банк України (далі – Національний банк), керуючись Законом України “Про санкції”, з метою забезпечення реалізації спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) та належного виконання банками і визначеними небанківськими установами (далі – суб’єкти реалізації санкцій) вимог Положення про реалізацію спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11.05.2023 № 65 (далі – Положення № 65), повідомляє таке.

I. Зміст поняття “підконтрольна особа”

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 4 Закону України “Про санкції” (далі – Закон про санкції), з урахуванням змін, унесених Законом України від 12.05.2022 № 2257-ІХ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов’язаних з активами окремих осіб”, одним із видів персональних санкцій є блокування активів – тимчасове позбавлення права користуватися та розпоряджатися активами, що належать фізичній або юридичній особі, а також активами, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (далі – блокування активів у новій редакції).

У разі застосування до особи санкції “блокування активів у новій редакції”, на думку Національного банку, санкційна особа, до якої застосовано відповідну санкцію, крім іншого, має бути обмежена в реалізації своїх прав як власник, якими вона володіє відповідно до Цивільного кодексу України, Господарського кодексу

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000
Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

P/25-0005/77367
від 19.10.2023 10:31

України, Закону України “Про акціонерні товариства”, Закону України “Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю”.

Зокрема Положення № 65 передбачає обмеження на здійснення операцій підконтрольних осіб¹/осіб, які діють від імені підконтрольних осіб, на користь санкційних осіб, стосовно яких вони є підконтрольними/осіб, які від імені таких санкційних осіб можуть прямо чи опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження такими підконтрольними особами.

З урахуванням визначення, наведеного в підпункті 5 пункту 3 розділу I Положення № 65, до підконтрольних осіб належать клієнти суб’єкта реалізації санкцій, щодо яких санкційна особа, до якої застосовано санкцію “блокування активів у новій редакції”, є кінцевим бенефіціарним власником / власником істотної участі або щодо яких така санкційна особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Відповідно до підпункту 3 пункту 4 розділу I Положення № 65, з метою виявлення підконтрольних осіб суб’єкти реалізації санкцій зобов’язані аналізувати наявні дані/інформацію щодо структури власності, корпоративного управління клієнтів, а також їх ділових зв’язків із санкційними особами, до яких застосовано санкцію “блокування активів у новій редакції” (включаючи власників істотної участі, кінцевих бенефіціарних власників клієнтів суб’єктів реалізації санкцій).

Наголошуємо, що визначення особи підконтрольною має здійснюватися незалежно від формального володіння часткою в цій особі.

Наприклад, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що особа А є номінальним власником компанії ХХ, водночас на підставі наявної інформації суб’єкт реалізації санкцій дійшов висновку, що вирішальний вплив на діяльність компанії ХХ здійснює санкційна особа В, компанію ХХ потрібно вважати “підконтрольною” санкційній особі В.

Звертаємо увагу, що з урахуванням визначення підконтрольних осіб, наведеного в Положенні № 65, фізичні особи не можуть вважатися підконтрольними особами.

II. Обслуговування клієнтів, які є підконтрольними особами, та ризики обходу / уникнення санкцій

Наголошуємо на тому, що під час обслуговування клієнтів, які є підконтрольними особами, крім забезпечення дотримання обмежень, пов’язаних з операціями підконтрольних осіб, суб’єкти реалізації санкцій повинні дотримуватись заборон, визначених у пункті 13 розділу I Положення № 65, зокрема на проведення фінансових операцій, які порушують, сприяють або можуть сприяти порушенню / уникненню обмежень, установлених санкціями.

З цією метою суб’єктам реалізації санкцій потрібно аналізувати фінансові операції підконтрольних осіб та звертати особливу увагу на будь-які спроби

¹ Підконтрольна особа – клієнт суб’єкта реалізації санкцій, щодо якого санкційна особа, до якої застосовано санкцію “блокування активів у новій редакції”, може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

P/25-0005/77367

від 19.10.2023 10:31

проведення нетипових операцій, які не відповідають звичайній господарській діяльності клієнта, зокрема в разі здійснення:

операцій, обсяг яких не збігається з обсягами звичайної ділової активності клієнта;

операцій з перерахування коштів за межі України;

розрахунків за договорами на умовах передоплати, за якими не відбулася поставка товарів у визначені в таких договорах строки;

операцій у великому обсязі з готівкою, що не пов'язані з основним видом діяльності клієнта, та/або проведення значної кількості операцій з використанням електронних платіжних засобів;

зняття готівкових коштів у значних обсягах з метою закупівлі товарів;

операцій за договорами відступлення прав вимоги (переведення боргу);

регулярних платежів стороні чи сторонам, які, здавалося б не пов'язані з підприємницькою діяльністю клієнта, а підстава та мета платежів є незрозумілими;

операцій з надання поворотної та/або безповоротної допомоги (позики);

виплати заробітної плати або премій в особливо великих розмірах керівництву та/або працівникам підконтрольних осіб;

фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з фіктивною діяльністю з подальшим зняттям коштів готівкою тощо.

Зауважуємо, що перераховані вище маркери не є вичерпними, відповідно суб'єкт реалізації санкцій самостійно з урахуванням визначеного у внутрішніх документах порядку здійснення заходів, що забезпечують дотримання вимог санкційного законодавства, за результатами проведеного аналізу приймає рішення щодо наявності ознак, які можуть свідчити про порушення / уникнення обмежень, установлених санкціями.

На виконання підпункту 1 пункту 4 розділу I Положення № 65 суб'єкти реалізації санкцій зобов'язані забезпечити в порядку, визначеному в Положенні № 65 та внутрішніх документах із питань реалізації санкцій, зупинення / відмову від проведення фінансових операцій, які порушують, сприяють або можуть сприяти порушенню / уникненню обмежень, установлених санкціями.

III. Щодо ризиків, пов'язаних з операціями асоційованих осіб санкційної особи та керівників підконтрольних осіб

Звертаємо увагу на підвищений ризик обходу/порушення санкцій через операції асоційованих осіб санкційної особи та керівників підконтрольних осіб, тому їх операції повинні бути предметом додаткової уваги.

Під асоційованими особами маються на увазі чоловік або дружина, прямі родичі цієї особи (батько, мати, діти, рідні брати та сестри, дід, баба, онуки), прямі родичі чоловіка або дружини цієї особи, чоловік або дружина прямого родича.

Під керівниками підконтрольних осіб маються на увазі особи, які одноосібно або у складі колегіальних органів здійснюють управління юридичною особою та обіймають посади, що належать до керівників юридичної особи згідно з законодавством України та її статутними документами.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

P/25-0005/77367

від 19.10.2023 10:31

IV. Інформування Національного банку щодо операцій, які можуть бути пов'язані з уникненням санкційних обмежень

Наголошуємо, що за наявності спроб проведення операцій підконтрольних осіб, що можуть бути пов'язані з уникненням санкційних обмежень, суб'єкти реалізації санкцій повинні надавати Національному банку інформацію згідно з пунктом 51 (для банків) та пунктом 57 (для небанківських установ) розділу VIII Положення № 65.

У разі виявлення сукупності (ланцюга) проведених фінансових операцій, які за результатами аналізу суб'єкта реалізації санкцій можуть свідчити / свідчать про уникнення санкційних обмежень, суб'єкти реалізації санкцій повинні в найкоротший строк (не пізніше ніж через п'ять робочих днів із дня виявлення) надавати Національному банку інформацію про такі операції та заходи, вжиті щодо них суб'єктом реалізації санкцій:

дані про учасників фінансових операцій;

дані про санкційну особу, щодо якої виявлено уникнення санкційних обмежень;

дані про суму, дату проведення та мету здійснення операцій;

вжиті суб'єктом реалізації санкцій заходи під час проведення операцій;

вжиті суб'єктом реалізації санкцій заходи, результатом яких стало виявлення уникнення санкцій;

пояснення суб'єкта реалізації санкцій щодо причин кваліфікації операції такою, що може бути пов'язана з уникненням санкцій;

іншу інформацію, яку суб'єкт реалізації санкцій вважає за необхідне повідомити.

Заступник Голови

Дмитро ОЛІЙНИК

Білоус Ольга
044 253 12 49

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

P/25-0005/77367

від 19.10.2023 10:31